

การพัฒนาภูมิภาคลุ่มน้ำโขง : บทบาทที่ท้าทายของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

*****

ผศ.ดร.ภัทรธิรา ผลงาม

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

ในอาณาเขตลุ่มแม่น้ำโขง เป็นดินแดนที่มีแม่น้ำโขงซึ่งเป็นลำน้ำระหว่างประเทศ มีแหล่งกำเนิดจากที่ราบสูงทิเบตของประเทศจีนไหลผ่าน 6 ประเทศ คือ พม่า ลาว ไทย กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ (ยูนาน) มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 4,200 กิโลเมตร ปัจจุบันมีประชากรที่อาศัยอยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ประมาณ 250 ล้านคนซึ่ง ส่วนใหญ่มีรายได้และระดับความเป็นอยู่ต่ำ แต่เมื่อพิจารณาด้านศักยภาพของลุ่มแม่น้ำโขงแล้ว พบว่ามีศักยภาพมากมายสามารถที่จะนำมาใช้ในด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยยกระดับผลผลิต และรายได้ของภูมิภาคเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในภูมิภาคแถบนี้ ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ จึงให้ความสนใจในการพัฒนาภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงโดยการดำเนิน โครงการต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ กัมพูชา จีน พม่า ลาว เวียดนาม ไทย หรือที่เรียกกันว่าโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (GMS – EC) ซึ่งได้รับการสนับสนุน โดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) โครงการพัฒนาลุ่มน้ำโขง โดยการสนับสนุนขององค์การสหประชาชาติ และอื่น ๆ อีกหลายโครงการ

ในอาณานิคมภูมิภาคแห่งนี้เป็นดินแดน ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมายเป็นแหล่งอาหารที่เลี้ยงมนุษย์ทั่วโลก แต่เพราะเหตุใดประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณแห่งนี้ มีจำนวนมากที่ยากจน แม้ว่ามีความพยายามจากหลาย ๆ ประเทศที่ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้กำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความยากจน พัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงและดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนใหม่ในภูมิภาคแห่งนี้

ผลจากการพัฒนาที่ผ่านมาในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้นก้าวหน้าเด่นชัดมาก แต่กลับทำให้ปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มสูงและรุนแรงมากขึ้น อันเนื่องมาจากรากเหง้าของปัญหาในเรื่องความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางสังคมและช่องว่างทางเศรษฐกิจรวมทั้งการขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน หลังจากการสิ้นสุดของสงครามเย็น นอกจากนั้นแล้วการพัฒนาในภูมิภาคแห่งนี้ยังคงพัฒนาเป็นไปในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคม

เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาภูมิภาคแห่งนี้ ที่ควรดำเนินการมี 3 ประเด็น คือ (อุทิศ ชาวเขียว, 2548)

- 1.เปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ใหม่ โดยมองการพัฒนาสังคมเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตที่มุ่งการสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 2.กลไกการดำเนินงานในประเทศและต่างประเทศที่เข้มแข็งทั้งในระดับชุมชน ภาคีการพัฒนา การบริหารจัดการ และการพัฒนารากฐานทางสังคม
- 3.การพัฒนาสังคมเชิงรุก จะต้องเชื่อมโยงสอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การผลิตสินค้าและบริการที่เน้นคุณค่าทางวัฒนธรรม

จากที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นกลไกแห่งความสำเร็จในการพัฒนาในภูมิภาคแห่งนี้ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในฐานะมหาวิทยาลัยในเขตอาณานิคมลุ่มน้ำโขง ได้ตื่นตัวต่อการพัฒนา ในภูมิภาคนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยว่า

“มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ บูรณาการศาสตร์ท้องถิ่น และสากล เพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่อุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ได้แสดงพันธกิจของมหาวิทยาลัยต่อการพัฒนา ภูมิภาคแห่งนี้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกในหลักสูตรยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยผ่านงานวิจัยของนักศึกษาปริญญาเอก ที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าชายแดน การจัดการลุ่มน้ำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ และอื่น ๆ อีก รวม 30 ชิ้นงาน

แม้ว่าการพัฒนาภูมิภาคแห่งนี้ โดยนักศึกษาปริญญาเอกที่กำลังจะเกิดขึ้นจะเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ ที่เริ่มก่อตัวขึ้น แต่สามารถแผ่ขยายตัวขึ้นและฝังรากลึกได้ในที่สุดขอเพียงความตั้งใจจริง และความทุ่มเทที่มอบให้กับงานพัฒนานั้น ๆ ความฝันที่วาดไว้ก็คงจะเกิดขึ้นได้โดยไม่ลำบากนัก

เอกสารอ้างอิง

ชมพูนุช รัมณัญวงศ์. ทิศทางและแนวทางการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง บูรณาการวิจัยเพื่อพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 25 ก.ค. 48 โรงแรมรามการ์เด้น

อุทิศ ชาวเขียว. แนวทางการบูรณาการวิจัยเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโขง เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง บูรณาการวิจัยเพื่อพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 25 ก.ค. 48 โรงแรมรามการ์เด้น